TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2006 m. kovo 9 d.*

Byloje C-174/05

dėl *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nyderlandai) 2005 m. balandžio 19 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie,

Stichting Natuur en Milieu

prieš

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

dalyvaujant

Bayer CropScience BV,

* Proceso kalba: olandų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris ir J. Klučka (pranešėjas),

generalinė advokatė E. Sharpston,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie*, atstovaujamos J. Rutteman,

— *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen*, atstovaujamos advokato R. J. M. van den Tweel,

— *Bayer CropScience BV*, atstovaujamos advokato D. Waelbroeck,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Wimmer,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Kanellopoulos ir S. Papaïoannou,

— Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos F. P. Ruggeri Laderchi, Z. Kupčová ir B. Driessen,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos B. Doherty ir M. van Heezik,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 2003 m. kovo 18 d. Tarybos sprendimo 2003/199/EB dėl aldikarbo neįrašymo į Tarybos direktyvos 91/414/EEB I priedą ir augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių šios veikliosios medžiagos, registracijos panaikinimo (OL L 76, p. 21).

2 Šis prašymas buvo pateiktas *College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen* (toliau – *College*) nagrinėjant ginčą tarp *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie* ir *Stichting Natuur en Milieu* (toliau – fondai) dėl *College* sprendimo, priimto 2004 m. vasario 20 dieną.

3 Šiuo sprendimu *College* kaip nepagrįstą atmetė skundą dėl sprendimo, kurį jis priėmė 2003 m. liepos 11 d., iš dalies pakeisto tų pačių metų rugpjūčio 1 d. sprendimu, kuriuo *College*, taikydamas Sprendimą 2003/199, panaikino registraciją, išduotą visų veikliosios medžiagos aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų pateikimui į rinką, išskyrus registraciją, suteiktą svarbiausiems šių produktų naudojimo atvejams.

Teisinis pagrindas

Direktyva 91/414

4 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, 1991, p. 1) 8 straipsnio 2 dalies pirmojoje ir ketvirtojoje pastraipose nustatyta:

„Nukrypstant nuo 4 straipsnio nuostatų ir nepažeidžiant 3 straipsnio dalies arba Direktyvos 79/117/EEB nuostatų, valstybė narė gali per 12 mėnesių nuo pranešimo apie šią direktyvą įregistruoti ir pateikti į vidaus rinką augalų apsaugos produktus,

savo sudėtyje turinčius veikliųjų medžiagų, neįrašytų į I priedą, kurios jau dvejus metus nuo pranešimo apie šią direktyvą dienos yra rinkoje.

<...>

Pirmojoje pastraipoje nurodytu 12 metų laikotarpiu 19 straipsnyje minėtam Komitetui įvertinus tokią veikliąją medžiagą, gali būti nuspręsta, laikantis tame straipsnyje nustatytos tvarkos, kad medžiaga gali būti įrašyta į I priedą ir kokiomis sąlygomis arba tuomet, kai 5 straipsnio nuostatos nevykdomos arba nebuvo pateikta būtina informacija ir duomenys per numatytą laikotarpį, kad tokia veiklioji medžiaga nebus įrašyta į I priedą. Valstybės narės užtikrina, kad augalų apsaugos produktai būtų atitinkamai registruojami, registracija panaikinama ar prireikus taisoma per numatytą laikotarpį."

5 Pagal šio 8 straipsnio 4 dalį ir „toliau nukrypstant nuo 4 straipsnio, ypatingomis aplinkybėmis valstybė narė gali leisti ne ilgesniam kaip 120 dienų laikotarpiui pateikti į rinką 4 straipsnio nuostatų neatitinkančius augalų apsaugos produktus ribotam ir kontroliuojamam naudojimui, jeigu tokia priemonė pasirodo esanti būtina kilus nenumatytam pavojui, kurio negalima įveikti kitomis priemonėmis. Tokiu atveju minėta valstybė narė nedelsdama informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją apie savo veiksmą. Turi būti nedelsiant nusprendžiama pagal 19 straipsnyje nustatytą tvarką, ar valstybės narės priimtas sprendimas gali būti pratęstas nurodytam laikotarpiui, atšauktas ar atmestas ir kokiomis aplinkybėmis tai turi būti padaryta."

Sprendimas 2003/199

6 Sprendimo 2003/199 devinta konstatuojamoji dalis nustato:

„turėtų būti imtasi priemonių užtikrinti, kad per nustatytą laikotarpį būtų panaikinta ir nepratęsta aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų registracija, ir kad tokiems produktams nebūtų išduodama nauja registracija."

7 Pagal šio sprendimo dešimtą konstatuojamąją dalį:

„atsižvelgiant į Tarybai pateiktą informaciją, atrodo, kad, nesant veiksmingų pakaitų kai kuriais naudojimo atvejais tam tikrose valstybėse narėse, būtina toliau naudoti veikliąją medžiagą, kad būtų sudarytos sąlygos pakaitams sukurti. Dėl to ribotam skaičiui naudojimų atvejų, kuriems, atrodo, nėra efektyvių pakaitų kovai su kenksmingais organizmais, dabartinėmis aplinkybėmis būtų pagrįsta nustatyti ilgesnį turimų registracijų panaikinimo laikotarpį, taikant griežtas sąlygas, kurios kiek įmanoma mažintų riziką <...>."

8 Pagal to paties sprendimo 1 straipsnį veiklioji medžiaga aldikarbas neįrašomas į Direktyvos 91/414 I priedą.

9 Pagal šio sprendimo 2 straipsnį:

„Valstybės narės užtikrina, kad:

1) aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų registracija būtų panaikinta iki 2003 m. rugsėjo 18 d.;

2) nuo 2003 m. kovo 18 d. aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų registracija nebūtų išduodama arba pratęsiama pagal Direktyvos 91/414/EEB 8 straipsnio 2 dalyje numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą;

3) naudojimo atvejams, išvardytiems priedo lentelės B skiltyje, A skiltyje nurodyta valstybė narė gali palikti galioti registracijas, išduotas aldikarbo turintiems augalų apsaugos produktams, iki 2007 m. birželio 30 d., jei:

a) užtikrina, kad tokie rinkoje palikti augalų apsaugos produktai yra iš naujo ženklinami, kad atitiktų riboto naudojimo sąlygas;

b) taiko visas <...> priemones visiems galimiems rizikos veiksniams sumažinti, kad būtų užtikrinta žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsauga; ir

c) užtikrina, kad tokiems naudojimo atvejams būtų rimtai ieškoma pakaitinių produktų arba metodų, visų pirma taikant veiksmų planus.

Ne vėliau kaip iki 2004 m. gruodžio 31 d. suinteresuotoji valstybė narė praneša Komisijai apie šio straipsnio taikymą ir, visų pirma, apie veiksmus, kurių buvo imtasi pagal a–c punktus, ir pateikia metinius aldikarbo kiekių, sunaudotų svarbiausiems naudojimo atvejams pagal šį straipsnį, įverčius."

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 2004 m. balandžio 9 d. fondai *College van Beroep voor het bedrijfsleven* pareiškė ieškinį dėl 2004 m. vasario 20 d. Sprendimo. Jie iš esmės tvirtino, kad Sprendimas 2003/199 yra nesuderinamas su Direktyva 91/414 ta dalimi, kuria ši direktyva draudžia bet kokį produkto, savo sudėtyje turinčio aldikarbo, naudojimą, jei nebuvo nustatyta, kad jis atitinka aplinkos apsaugos normas, kurias ši direktyva apibrėžia.

11 *Bayer CropScience* įstojo į pagrindinę bylą *College* pusėje.

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Sprendimas 2003/199 nukreipia būtent į Direktyvos 91/414 8 straipsnio 2 dalies trečiąją ir ketvirtąją pastraipas, nors ši nuostata nenumato jokios galimybės leisti į rinką pateikti augalų apsaugos produktus, savo sudėtyje turinčius veikliosios medžiagos, kurią buvo aiškiai atsisakyta įrašyti į šios direktyvos I priedą.

13 Šis teismas pažymi, kad vien tik Direktyvos 91/414 8 straipsnio 4 dalis ypatingomis aplinkybėmis valstybėms narėms leidžia ne ilgesniam kaip 120 dienų laikotarpiui pateikti į rinką šios direktyvos 4 straipsnio nuostatų neatitinkančius augalų apsaugos produktus, jeigu tokia priemonė pasirodo esanti būtina kilus nenumatytam pavojui, kurio negalima įveikti kitomis priemonėmis.

14 Tačiau aldikarbo veikliosios medžiagos atveju kai kurios šių sąlygų aiškiai nebuvo įvykdytos. Konkrečiai kalbant, nėra nenumatyto pavojaus, o Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkte numatytas laikotarpis viršija 120 dienų.

15 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikosi nuomonės, kad šio 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas negali būti pagrįstas Direktyvos 91/414 8 straipsniu, ir todėl jis su direktyva nesuderinamas.

16 Šiomis aplinkybėmis *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, pateikdamas šį klausimą:

„Ar galioja <...> Sprendimo 2003/199 2 straipsnis ir jo 3 punktas?“

Dėl prejudicinio klausimo

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas yra suderinamas su Direktyvos 91/414 8 straipsniu.

18 Norint atsakyti į šį klausimą reikia, pirma, aiškinti Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktą siekiant patikrinti, ar ši nuostata yra suderinama su Direktyvos 91/414 8 straipsnio 2 dalimi, ir, jei taip, konkrečiai įvertinti šioje nuostatoje numatytus būdus ir terminus.

19 Aiškinant Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktą visų pirma pažymėtina, kad ginčas pagrindinėje byloje iš esmės kyla dėl skirtingų šios nuostatos kalbinių versijų neatitikimų. Iš tiesų pagal olandišką versiją atitinkamos valstybės narės gali išduoti („verstrekken") registraciją dėl veikliosios medžiagos aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką, nors remiantis kitomis šios nuostatos kalbinėmis versijomis šios valstybės narės turi tik galimybę palikti galioti šias registracijas.

20 Šiuo atžvilgiu, pirma, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, kai yra galimi keli Bendrijos teisės nuostatos aiškinimo variantai, pirmenybė turi būti teikiama tam variantui, kuris užtikrintų jos veiksmingumą (žr. 1988 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Land de Sarre ir kt.*, 187/87, Rink. p. 5013, 19 punktą ir 2001 m. spalio 4 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-403/99, Rink. p. I-6883, 28 punktą) ir kuris nesumenkintų jos galiojimo (žr. minėto sprendimo *Italija prieš Komisiją* 37 p.). Be to, būtinybė Bendrijos teisę aiškinti vienodai neleidžia, kad, esant abejonių, nuostatos tekstas būtų nagrinėjamas atskirai, ir reikalauja, kad jis būtų aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į kitas oficialias kalbines versijas (žr. 1979 m. liepos 12 d. Sprendimo *Koschniske*, 9/79, Rink. p. 2717, 6 p. ir 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *EMU Tabac ir kt.*, C-296/95, Rink. p. I-1605, 36 punktą).

21 Dėl Sprendimo 2003/199 pažymėtina, kad pagal jo devintą konstatuojamąją dalį „turėtų būti imtasi priemonių užtikrinti, kad per nustatytą laikotarpį būtų panaikinta ir nepratęsta aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų registracija ir kad tokiems

produktams nebūtų išduodama nauja registracija". Be to, šio sprendimo dešimtoje konstatuojamojoje dalyje papildoma, kad „nesant veiksmingų pakaitų kai kuriais naudojimo atvejais tam tikrose valstybėse narėse, būtina toliau naudoti veikliąją medžiagą, kad būtų sudarytos sąlygos pakaitams sukurti" ir todėl „ribotam skaičiui naudojimų atvejų, kuriems, atrodo, nėra efektyvių pakaitų <...> nustatyti ilgesnį turimų registracijų panaikinimo laikotarpį".

22 Tačiau jei šio sprendimo 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas būtų aiškinamas kaip leidžiantis valstybėms narėms išduoti naujas registracijas šių produktų pateikimui į rinką, nepaisant atsisakymo įrašyti aldikarbo veikliąją medžiagą į Direktyvos 91/414 I priedą, tai būtų nesuderinama su bendra šios direktyvos struktūra ir tikslu bei prieštarautų jos 8 straipsnio 2 dalies ketvirtajai pastraipai, kuri, jei buvo nuspręsta veikliosios medžiagos neįrašyti į pastarąjį priedą, valstybes nares įpareigoja užtikrinti, kad atitinkama registracija būtų panaikinta ar prireikus pataisyta per numatytą laikotarpį.

23 Be to, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 19 punkte, toks Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto aiškinimas prieštarauja kitoms šios nuostatos kalbinėms versijoms, o būtent vokiškajai („weiter gelten lassen darf"), angliškajai („may maintain in force"), lenkiškajai („może utrzymać w mocy") ir slovakiškajai („môže zachovať v účinnosti").

24 Taigi Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas aiškintinas kaip šio sprendimo priedo A skiltyje išvardytoms valstybėms narėms leidžiantis, su tam tikromis išlygomis, iki 2007 m. birželio 30 d. svarbiausiems naudojimams palikti galioti registracijas, susijusias su aldikarbo turinčių augalų apsaugos produktų pateikimu į rinką.

25 Antra, nagrinėjant klausimą, ar Direktyvos 91/414 8 straipsnio 2 dalis užkerta kelią tam, kad Taryba valstybėms narėms leistų palikti galioti registracijas pateikti į rinką augalų apsaugos produktus, savo sudėtyje turinčius veikliosios medžiagos, kurią buvo atsisakyta įrašyti į šios direktyvos I priedą, primintina, kad šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalies ketvirtoji pastraipa numato, jog „valstybės narės užtikrina, kad augalų apsaugos produktai būtų atitinkamai registruojami, registracija panaikinama ar prireikus taisoma per numatytą laikotarpį". Taigi ši nuostata pati neapibrėžia termino, per kurį valstybės narės turi užtikrinti, kad ši registracija būtų panaikinta ar pataisyta, tačiau šiuo atžvilgiu nukreipia į „numatytą laikotarpį", tai yra į terminą, kuris, jei reikia, bus nustatytas direktyvą įgyvendinančiomis priemonėmis.

26 Vadinasi, remiantis iš šios nuostatos kylančia įgyvendinimo kompetencija, Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punktas nustato terminą panaikinti registracijas, susijusias su augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra aldikarbo veikliosios medžiagos, pateikimu į rinką.

27 Be to, kadangi šiuo atžvilgiu Direktyvoje 91/414 nėra nustatytas joks apribojimas, principas, pagal kurį registracijų, skirtų augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra veikliosios medžiagos, kurią buvo atsisakyta įrašyti į šios direktyvos I priedą, pateikimui į rinką, atsižvelgiant į naudojimą, kuriam šie produktai skirti, panaikinimui nustatomi skirtingi terminai, negali būti laikomas nesuderinamu su šios direktyvos nuostatomis.

28 Galiausiai dėl konkretaus būdų ir terminų, numatytų registracijoms, skirtoms pateikti į rinką augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra veikliosios aldikarbo medžiagos, panaikinti, vertinimo primintina, kad proporcingumo principas, vienas iš Bendrijos teisės bendrųjų principų, reikalauja, kad Bendrijos institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamiems teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti, todėl, kai galima rinktis tarp keleto tinkamų priemonių, reikia taikyti

mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi nurodytiems tikslams (žr. 1989 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schräder*, 265/87, Rink. p. 2237, 21 punktą; 1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Fedesa ir kt.*, C-331/88, Rink. p. I-4023, 13 punktą; 1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Crispoltoni ir kt.*, C-133/93, C-300/93 ir C-362/93, Rink. p. I-4863, 41 punktą ir 2001 m. liepos 12 d. Sprendimo *Jippes ir kt.*, C-189/01, Rink. p. I-5689, 81 punktą).

29 Iš to išplaukia, kad vykdant šio principo įgyvendinimo teisminę kontrolę, atsižvelgiant į didelę diskreciją, kurią Taryba turėjo priimdama Sprendimą 2003/199, tik akivaizdžiai netinkamas šioje srityje priimtos priemonės pobūdis, palyginus su tikslu, kurio ji ketina siekti, gali paveikti šios priemonės teisėtumą (šiuo klausimu žr. minėtus sprendimus: *Schräder* 22 punktą, *Fedesa ir kt.* 14 punktą, *Crispoltoni ir kt.* 42 punktą ir *Jippes ir kt.* 82 punktą).

30 Nagrinėjamu atveju iš Direktyvos 91/414 motyvų išplaukia, kad jos tikslas yra, pirma, panaikinti kliūtis augalų produktų prekybai Bendrijoje bei padidinti augalų auginimo našumą ir, antra, apsaugoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei aplinką.

31 Be to, iš Sprendimo 2003/1999 septintos ir dešimtos konstatuojamųjų dalių išplaukia, kad Tarybos turimos informacijos nepakako norint įrodyti, kad siūlomomis naudojimo sąlygomis aldikarbo turintys augalų apsaugos produktai apskritai atitinka Direktyvos 91/414 5 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nustatytus reikalavimus visų pirma dėl galimo poveikio netiksliniams organizmams, kaip kad mažiems paukščiams ir sliekams, tačiau, nesant veiksmingų pakaitų kai kuriais naudojimo atvejais tam tikrose valstybėse narėse, atrodo, yra būtina leisti ribotą

laikotarpį ir, taikant griežtas sąlygas, kurios kuo labiau mažintų riziką, tęsti būtiną šių produktų naudojimą.

32 Taigi tai, kad nustatomi skirtingi terminai panaikinti registracijoms į rinką pateikti augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra veikliosios aldikarbo medžiagos, atsižvelgiant į šių produktų naudojimą, ribotą būtino naudojimo atvejų sąrašą, šios išimties taikymą tik kai kurioms valstybėms narėms ir šiam naudojimui taikant griežtas sekimo ir stebėjimo sąlygas pagal Sprendimo 2003/1999 dešimtą konstatuojamąją dalį, sudaro elementus, leidžiančius Tarybai visapusiškai įvertinti nustatytinos sistemos privalumus ir trūkumus, ir ši sistema siekiamų tikslų atžvilgiu jokiu būdu nėra akivaizdžiai netinkama.

33 Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, išnagrinėjus pateiktą klausimą nebuvo nustatyta nieko, kas paveiktų Sprendimo 2003/199 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto galiojimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

34 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Išnagrinėjus pateiktą klausimą nebuvo nustatyta nieko, kas paveiktų 2003 m. kovo 18 d. Tarybos sprendimo 2003/199/EB dėl aldikarbo neįrašymo į Tarybos direktyvos 91/414/EEB I priedą ir augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių šios veikliosios medžiagos, registracijos panaikinimo 2 straipsnio pirmosios pastraipos 3 punkto galiojimą.

Parašai.